

پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری (۲۱): زمستان ۱۴۰۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ انتشار:
۱۴۰۲/۶/۲۷

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۹۲۶۳
کد موضوعی: ۲۲۰

عنوان گزارش:
پایش امنیت سرمایه‌گذاری
به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری (۲۱):
زمستان ۱۴۰۱

نام دفتر:
مطالعات اقتصادی
(گروه مطالعات محیط کسب و کار و تنظیم‌گری بخشی)

تهیه و تدوین کنندگان:
ایمان تهرانی، امین قنبری

ناظر علمی:
میلاذ بیگی

گرافیک و صفحه‌آرایی:
نرجس امیراحمدی

ویراستار ادبی:
زهرة عطاردی

واژه‌های کلیدی:
۱. امنیت سرمایه‌گذاری
۲. محیط کسب و کار
۳. حقوق مالکیت
۴. شفافیت
۵. فعالان اقتصادی

فهرست مطالب

۷	چکیده.....
۷	خلاصه مدیریتی.....
۹	۱. مقدمه: روش شناسی.....
۱۰	۲. شاخص کلی امنیت سرمایه گذاری در ایران در زمستان ۱۴۰۱.....
۱۲	۳. نتایج پژوهش براساس نماگرهای امنیت سرمایه گذاری در زمستان ۱۴۰۱.....
۱۲	۲-۱. بررسی وضعیت نماگرهای امنیت سرمایه گذاری در ایران به تفکیک استان ها.....
۱۳	نماگر «عملکرد دولت».....
۱۴	نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت».....
۱۵	نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی».....
۱۶	نماگر «ثبات اقتصاد کلان».....
۱۷	نماگر «شفافیت و سلامت اداری».....
۱۸	نماگر «ثبات و پیش بینی پذیری مقررات و رویه های اجرایی».....
۱۹	نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض».....
۲۰	۴. بررسی مؤلفه های امنیت سرمایه گذاری در زمستان ۱۴۰۱.....
۲۰	۴-۱. امنیت سرمایه گذاری در ایران بر حسب ۱۷ مؤلفه آماری.....
۲۲	۴-۲. امنیت سرمایه گذاری در ایران بر حسب ۲۱ مؤلفه پیمایشی.....
۲۴	۴-۳. امنیت سرمایه گذاری در ایران بر حسب مؤلفه های پیمایشی به تفکیک حوزه های کاری.....
۲۴	نتیجه گیری و پیشنهادها.....
۲۶	پیوست.....
۲۷	منابع و مأخذ.....

فهرست نمودارها

۲۱	نمودار ۱. امنیت سرمایه گذاری در ایران بر حسب مؤلفه های آماری در زمستان ۱۴۰۱.....
۲۲	نمودار ۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه گذاری در زمستان ۱۴۰۱.....

فهرست جداول

جدول ۱. رتبه‌بندی استان‌ها از نظر شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در پایش زمستان ۱۴۰۱.....	۱۰
جدول ۲. نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری به ترتیب ارزیابی در زمستان ۱۴۰۱ و مقایسه آنها در فصول گذشته.....	۱۲
جدول ۳. رتبه استان‌ها براساس نماگر «عملکرد دولت» در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۳
جدول ۴. رتبه استان‌ها براساس نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۴
جدول ۵. رتبه استان‌ها در نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» زمستان ۱۴۰۱.....	۱۵
جدول ۶. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۶
جدول ۷. رتبه استان‌ها براساس نماگر «شفافیت و سلامت اداری» در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۷
جدول ۸. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۸
جدول ۹. رتبه استان‌ها براساس نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» زمستان ۱۴۰۱.....	۱۹
جدول ۱۰. ارزیابی ۱۷ مؤلفه آماری امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۱.....	۲۱
جدول ۱۱. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در پاییز ۱۴۰۱ و مقایسه وضعیت آن با زمستان ۱۴۰۱.....	۲۳
جدول ۱۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک حوزه‌های کاری در مطالعه زمستان ۱۴۰۱.....	۲۴

فهرست شکل‌ها

شکل ۱. شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۱
شکل ۲. وضعیت نماگر «عملکرد دولت» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۳
شکل ۳. وضعیت نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» به تفکیک استان‌ها، زمستان ۱۴۰۱.....	۱۴
شکل ۴. وضعیت نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۵
شکل ۵. وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۶
شکل ۶. وضعیت نماگر «شفافیت و سلامت اداری» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۷
شکل ۷. وضعیت نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» از شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۸
شکل ۸. وضعیت نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱.....	۱۹

پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری (۲۱): زمستان ۱۴۰۱

محاسبات انجام شده شاخص کل امنیت سرمایه‌گذاری در ایران که با استفاده از دو مجموعه داده‌های پیمایشی و آماری تهیه می‌شود در زمستان ۱۴۰۱ کمیته ۱۰/۶ از ۱۰ (بدترین حالت) سنجیده شده است. مقدار عددی این شاخص در مطالعه فصل پاییز و تابستان ۱۴۰۱ با کمیته ۶/۸۲ و در پیمایش سه فصل قبل تر (بهار ۱۴۰۱) با کمیته ۶/۵۱ ارزیابی شده بود که نشان می‌دهد امنیت سرمایه‌گذاری با وجود آنکه در بازه بهار تا پاییز ۱۴۰۱ با توجه به ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در یک روند نامناسب شدن قرار گرفته بوده، اما با تثبیت برخی از متغیرها و مثبت‌تر ارزیابی شدن برخی از مؤلفه‌ها، روند نامناسب شدن آن متوقف و به مقدار قابل توجهی مناسب‌تر ارزیابی شده است.

گزارش‌های فصلی امنیت سرمایه‌گذاری بر آن است تا با جلب توجه عموم مسئولان کشور به این عامل کلیدی در توسعه اقتصادی، اما مغفول مانده در سیاستگذاری اقتصاد ایران، به گفتمان‌سازی در جهت افزایش امنیت سرمایه‌گذاری و ضمانت‌های اجرایی حقوق مالکیت فعالان اقتصادی ایران و نیز بهبود عینی و واقعی امنیت اقتصادی و فضای سرمایه‌گذاری در ایران کمک کند. این گزارش، با استفاده از آمارهای رسمی منتشر شده و در دسترس و نیز ارزیابی^۱ ۳۶۹۴ فعال اقتصادی نمونه از میان فعالان اقتصادی همه استان‌های کشور بوده است. حاصل تحقیق انجام شده، ارزیابی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برای فصل زمستان ۱۴۰۱ و محاسبه ۷ نماگر مربوطه است. براساس

خلاصه مدیریتی

بیان مسئله

گزارش حاضر، بیست و یکمین سنجش پی‌درپی و فصلی «شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران» است. این گزارش، با استفاده از آمارهای رسمی منتشر شده و در دسترس و نیز ارزیابی^۲ ۳۶۹۴ فعال اقتصادی نمونه از میان فعالان اقتصادی همه استان‌های کشور بوده است که وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان سال ۱۴۰۱ را با ۳۸ مؤلفه، ۷ نماگر به تفکیک ۳۱ استان و ۹ حوزه کسب‌وکار نشان می‌دهد. شاخص کل امنیت سرمایه‌گذاری در ایران که با استفاده از دو مجموعه داده‌های پیمایشی و آماری تهیه می‌شود در زمستان ۱۴۰۱ کمیته ۶/۱۰ از ۱۰ (بدترین حالت) سنجیده شده است. مقدار عددی این شاخص در مطالعه فصل قبل (پاییز ۱۴۰۱)، ۶/۸۲^۳ بوده که نشان می‌دهد کمیته

عددی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۱ نسبت به فصل قبل از آن، با توجه به ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در فصل زمستان به مقدار قابل توجهی مناسب‌تر ارزیابی شده است. البته باید توجه کرد که عامل اصلی روند بهبودی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۱ فقط به میزان قابل توجهی مناسب‌تر ارزیابی شدن مؤلفه‌های پیمایشی بوده است؛ چراکه با توجه به نوسانات شدید نرخ ارز در بازه زمانی سنجش، مؤلفه‌های آماری در زمستان ۱۴۰۱ با کمیته عددی ۴/۴۱ نامناسب‌ترین وضعیت در دو سال گذشته راز خود نشان داده است، اما به دلیل وزن بیشتر مؤلفه‌های پیمایشی در شاخص امنیت سرمایه‌گذاری، نتیجه نهایی سنجش در زمستان ۱۴۰۱ به گونه‌ای بوده که شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۱ مناسب‌ترین وضعیت را در کل سال ۱۴۰۱ از خود بروز داده است.

۱. مشارکت فعالان کسب‌وکار در این پایش نسبت به دوره قبل با افزایش ۶۴۲ نفری مواجه شده است، اما براساس معیار اطمینان حداکثری که برای این کار در نظر گرفته شده باید تعداد پاسخ‌نامه‌های واصله در این پیمایش به حدنصاب کاملی (بالغ بر ۸۰۳۵ پاسخ‌نامه صحیح و براساس سطح اطمینان آماری ۹۵ درصدی) برای کل کشور برسد تا براساس آن، بتوان نتایج این مطالعه را به کل فعالان اقتصادی تعمیم داد و روند تغییرات استانی را با قطعیت مقایسه کرد؛ اما ملاحظه می‌شود با توجه به اینکه حدنصاب آماری برای کل کشور حاصل نشده، بنابراین استنتاج و تحلیل قطعی از یافته‌های این پایش تا زمان دستیابی سطح اطمینان آماری حداکثری و آن هم برای تمامی استان‌ها باید با احتیاط و دقت صورت گیرد.

۲. در زمستان ۱۴۰۱ نیز متأسفانه با تعداد کمتری از پرسش‌نامه‌های صحیح پر شده نسبت به حد ایده‌آل مواجه شدیم. هرچند نسبت به پایش پاییز ۱۴۰۱ از افزایش قابل توجهی برخوردار بوده است (بالغ بر ۶۴۲ نفر بیشتر مشارکت داشتند) اما همچنان در خصوص برخی از استان‌ها کفایت آماری لازم حدنصاب ۲۶۰ نفر پاسخ‌دهنده برای هر استان به تنهایی حاصل نشده است.

۳. ایمان تهرانی و امین قنبری، گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۰) پاییز ۱۴۰۱ به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۲۲۵ شهر یورماه ۱۴۰۲.

یافته‌های کلیدی

بر اساس ارزیابی صورت گرفته در پیمایش فصلی زمستان سال ۱۴۰۱ و مقایسه آن با پاییز سال ۱۴۰۱، نامناسب‌ترین و مناسب‌ترین مؤلفه‌های ارزیابی شده از امنیت سرمایه‌گذاری به شرح زیر هستند:

پاییز سال ۱۴۰۱			زمستان سال ۱۴۰۱		
ردیف	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	کمیت	ردیف	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	کمیت
۱	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده	۸/۷۹	۱	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده	۸/۱۴
۲	میزان تخصیصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی	۸/۴۵	۲	میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری	۷/۹۷
۳	ثبات قیمت مواد اولیه	۸/۳۴	۳	عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده	۷/۹۱
ردیف	مناسب‌ترین مؤلفه‌ها	کمیت	ردیف	مناسب‌ترین مؤلفه‌ها	کمیت
۱	استفاده غیر مجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی	۵/۵۰	۱	میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار	۴/۴۴
۲	وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار	۵/۵۵	۲	سرقت مالی (پول نقد، کالا و تجهیزات)	۴/۷۱
۳	استفاده غیر مجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی	۵/۵۵	۳	رواج توزیع کالای قاچاق	۴/۷۶

ارزیابی مناسب‌تری نسبت به گذشته از خود نشان داده‌اند. گفتنی است که در پاییز زمستان ۱۴۰۱ همانند پایش گذشته مجدداً نماگر عملکرد دولت همچنان نامناسب‌ترین وضعیت را نشان می‌دهد و نماگر تعریف و تضمین حقوق مالکیت برای اولین بار در طی چند پایش گذشته جایگاه دوم نامناسب‌ترین‌ها را به خود اختصاص داده است.

پیشنهاد راهکارهای تقنینی، نظارتی یا سیاستی

با وجود آنکه این گزارش پیشنهاد تقنینی نداشته و صرفاً بر آن است تا با تهیه گزارش‌های فصلی ارزیابی‌کننده، شرایط پایش امنیت سرمایه‌گذاری در استان‌های کشور را نشان دهد اما ذکر این نکته ضروری است که در پاییز زمستان ۱۴۰۱ وضعیت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری برخلاف دو فصل گذشته روند رو به بهبودی را نشان می‌دهد. البته مقایسه سنوات گذشته همواره نشان می‌دهد که، شاخص امنیت سرمایه‌گذاری همواره در این فصل مناسب‌ترین وضعیت را در میان فصول سال از خود بروز داده است. انتظار است با تداوم تهیه و انتشار گزارش‌های فصلی امنیت سرمایه‌گذاری، توجه و حساسیت عموم مسئولان کشور به این عامل کلیدی سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی اما مغفول مانده در سیاست‌گذاری اقتصاد ایران جلب شود و این مجموعه گزارش‌های فصلی، به ترویج گفتمان امنیت سرمایه‌گذاری، قانونگذاری بهتر، رعایت قانون، احترام بیشتر به حقوق مالکیت و نیز بهبود عینی و واقعی امنیت اقتصادی و فضای سرمایه‌گذاری در ایران کمک کند. علاوه بر این موارد، امید است با انجام مستمر این ارزیابی و انتشار نتایج آن، مسئولان اجرایی کشوری و استانی در قبال فعالان اقتصادی، متعهدتر و مسئولیت‌پذیرتر شده و قوای مقننه و قضائیه نیز در ایجاد بستر امن و رقابتی برای سرمایه‌گذاری و تولید در ایران بیشتر و مؤثرتر بکوشند.

با توجه به بررسی‌های به عمل آمده ملاحظه می‌شود که با وجود کاهش نسبی عدد کمی اکثر مؤلفه‌ها نسبت به پایش فصل قبل، همچنان نامناسب‌ترین مؤلفه امنیت سرمایه‌گذاری که فعالان اقتصادی را بیش از همه آزار می‌دهد در این مطالعه نیز همانند پایش‌های قبلی مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» است، در این میان برای اولین بار در طی چند پایش گذشته مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» در جایگاه دومین مؤلفه نامناسب مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند که قابل بررسی بیشتر است.

بر اساس یافته‌های این گزارش، پس از تلفیق داده‌های آماری و یافته‌های پیمایشی، به ترتیب استان‌های چهارمحال و بختیاری، خوزستان و تهران نامناسب‌ترین و استان‌های هرمزگان، سمنان و مازندران مناسب‌ترین وضعیت را از دیدگاه فعالان کسب و کار از منظر شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۱ کسب کرده‌اند. در حالی که در پایش پاییز ۱۴۰۱ نامناسب‌ترین استان‌ها ایلام، سیستان و بلوچستان و گلستان و مناسب‌ترین استان‌ها نیز سمنان، خراسان جنوبی و هرمزگان بوده‌اند. بر اساس نتایج این مطالعه، در زمستان ۱۴۰۱ از بین ۹ حوزه فعالیت اقتصادی مورد سنجش در این پایش، فعالان اقتصادی در حوزه صنعت (شامل کلیه صنعت و موارد مرتبط با ساختمان) و حوزه زراعت، باغداری و جنگل‌داری برای اولین بار نامناسب‌ترین حوزه‌های کاری ارزیابی شده‌اند. مناسب‌ترین ارزیابی در میان ۹ حوزه رانیز فعالان حوزه کاری هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا به خود اختصاص داده است. در این میان فعالان اقتصادی در حوزه نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب، برق و گاز که در پایش گذشته نامناسب‌ترین ارزیابی را در میان همه حوزه‌ها از وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری ارائه کرده بودند به مقدار قابل توجهی

۱. مقدمه: روش‌شناسی^۱

گزارش حاضر، بیست و یکمین گزارش مستمر فصلی است که با ابزار پرسش‌نامه و براساس ترکیبی از «ادراک‌سنجی» فعالان اقتصادی سراسر کشور از وضعیت ۲۴ مؤلفه پیمایشی (Survey Data) و نیز ۱۷ داده آماری (Hard Data) امنیت سرمایه‌گذاری ایران در دوره سه‌ماهه زمستان ۱۴۰۱ تهیه شده است. این گزارش، با روش‌های پیمایشی و آماری، نماگرها و مؤلفه‌های مؤثر در سرمایه‌گذاری را در استان‌ها و بخش‌های اقتصادی ایران ارزیابی کرده و با تلفیق آنها به روش علمی، «شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران» مربوط به فصل زمستان ۱۴۰۱ را ارائه داده است.^۲

پرسش‌نامه پژوهش حاضر، به صورت الکترونیکی^۳ و شامل ۲۱ پرسش ثابت برای سنجش ادراک و احساس فعالان اقتصادی از وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری به صورت کیفی و طیف (گزینه‌های) پنج‌گانه «خیلی زیاد، زیاد، تا حدودی، کم و خیلی کم» طراحی شده است. در پرسش‌نامه و ارزیابی پایش امنیت سرمایه‌گذاری، ارزیابی بین صفر و ۱۰ انجام می‌شود. به طوری که ۱۰ نامناسب‌ترین (بدترین) و صفر مناسب‌ترین (بهترین) ارزیابی است و در نهایت شاخص هر چه به صفر نزدیک‌تر باشد، مناسب‌تر (بهتر) ارزیابی و تلقی می‌شود. در عین حال از ابتدای سال ۱۴۰۱ سه پرسش جدید^۴ در خصوص تغییرات برخی مقررات به پرسش‌نامه پایش افزوده شده که عبارتند از: در فصل (زمستان) ۱۴۰۱ تغییر قوانین و مقررات صادراتی تا چه حد بر کسب و کار شما تأثیر گذاشته است؟ در فصل (زمستان) ۱۴۰۱ تغییر قوانین و مقررات وارداتی تا چه حد بر کسب و کار شما تأثیر گذاشته است؟ در فصل (زمستان) ۱۴۰۱ قیمت‌گذاری دستوری از سوی نهادهای مرجع قیمت‌گذاری تا چه حد بر کسب و کار شما تأثیر گذاشته است؟ تحلیل دقیق روند این سه مؤلفه در پایش‌های آتی که زمینه مقایسه فصلی آن فراهم می‌شود، امکان‌پذیر است. تحلیلی از آن در گزارش سالیانه پایش امنیت سرمایه‌گذاری مربوط به سال ۱۴۰۱ بیان خواهد شد.

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش، دسترسی به فهرست اعضای نمونه آماری تعیین شده (فعالان اقتصادی سراسر کشور) و نیز قانع و راضی کردن آنها به تکمیل پرسش‌نامه این پژوهش بوده است؛ گفتنی است که باید به‌طور متوسط از هر استان ۲۶۰ پرسش‌نامه تکمیل و تحویل داده شود. گفتنی است که برای پایش بهار ۱۴۰۱ بالغ بر ۶۱۳۲ پرسش‌نامه قابل قبول واصل شده بوده است. اما متأسفانه در پایش تابستان ۱۴۰۱ برخلاف پایش قبل از آن تعداد نمونه‌ها (پرسش‌نامه‌های پُر شده) بنا به برخی دلایل ذکر شده به شدت کاهش یافته (کمتر از ۱۰۰۰) و در اکثر استان‌ها به اندازه مورد قبول نرسیده بود اما خوشبختانه برای پایش پاییز و زمستان مجدداً روند افزایش نمونه‌ها تا حدودی حاصل گردید (بیش از ۳۵۰۰ نمونه صحیح)، اما به‌رغم تمام تلاش‌های تیم پایش با استانداردها و انتظارات همچنان فاصله زیادی دارد. به‌نحوی که برای فصل زمستان ۱۴۰۱ تنها در استان‌های اصفهان، تهران و خراسان رضوی این موضوع صددرصد محقق شد و در ۲ استان آذربایجان شرقی و فارس به تحقق بیش از ۵۰ درصدی در تکمیل پرسش‌نامه حاصل شد. بنابراین براساس روش آماری مورد استفاده، جهت تعمیم نتایج پژوهش در همه استان‌ها به کل جامعه باید با احتیاط عمل کرد. امید است با تغییر وضعیت و تثبیت شرایط کشور در پایش‌های آتی اقبال فعالان کسب و کار به مشارکت در پایش‌ها مجدداً برگردد و با مشارکت فعال ایشان بتوان نتایج قابل قبول‌تر کارشناسی و قابل تعمیم به کل استان‌ها را به دست آورد.

۱. برای مطالعه بیشتر رجوع شود به: مرکز پژوهش‌های مجلس، سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران، چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها به شماره مسلسل و همچنین آخرین گزارش با عنوان «پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۱۶ پاییز ۱۴۰۰، خردادماه ۱۴۰۱، شماره مسلسل ۱۸۲۶۶».

۲. به جهت لزوم رعایت اختصار، تصمیم بر آن شد که از این به بعد، روش‌شناسی گزارش، پرسش‌نامه و مقررات پیمایش، جامعه انتخاب نمونه و حجم نمونه‌ها و میزان درصد نمونه‌های تحقق یافته در هر استان، در متن اصلی گزارش درج نشوند؛ موارد فوق‌الذکر در پیوست و متون گزارش‌های قبلی قابل مطالعه است.
۳. سؤالات پرسش‌نامه در آدرس www.rcmajlisform.ir و از طریق ارسال لینک اختصاصی به‌وسیله پیامک برای جامعه آماری قابل دسترسی است.
۴. تصمیم بر آن است تا متناسب با تحولات جامعه در هر فصل چند سؤال جدید انتخاب و مورد سنجش فعالان اقتصادی قرار گیرد و تحلیلی مجزا برای آنها در یک دوره حداقل یک‌ساله انجام پذیرد. که اولین تحلیل در گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری سال ۱۴۰۱ به زودی منتشر خواهد شد.

۲. شاخص کلی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران در زمستان ۱۴۰۱

فصل بهار ۱۴۰۱ با کمیته عددی ۶/۵۱ محاسبه شده است. به عبارتی وضعیت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در پاییز ۱۴۰۱ در ادامه تابستان ۱۴۰۱ به وضوح نشان از حرکت به سمت نامناسب شدن شاخص داشت، اما در زمستان ۱۴۰۱ روند به سمت مناسب شدن تغییر وضعیت داده و شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به میزان قابل توجهی مناسب‌تر شده است. جدول ۱ وضعیت شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری (به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و آماری) در زمستان ۱۴۰۱ را به تفکیک استان هانشان می‌دهد.

پس از استخراج مؤلفه‌های پیمایشی و آماری، اکنون با تلفیق این مؤلفه‌ها، شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۱ ارائه می‌شود. براساس پژوهش پشتیبان گزارش حاضر،^۱ شاخص امنیت سرمایه‌گذاری، با محاسبه میانگین وزنی مؤلفه‌های پیمایشی و آماری با نسبت ۸۰ به ۲۰ استخراج می‌شود که بر این اساس، شاخص کلی امنیت سرمایه‌گذاری برای فصل زمستان ۱۴۰۱ با کمیته ۶/۱۰ نشان از مناسب شدن وضعیت آن دارد. در صورتی که برای فصل پاییز ۱۴۰۱ همانند فصل تابستان ۱۴۰۱ با کمیته ۶/۸۲ به دست آمده بوده و برای

جدول ۱. رتبه‌بندی استان‌ها از نظر شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در پایش زمستان ۱۴۰۱

ردیف	استان / شاخص	شاخص امنیت سرمایه‌گذاری	
		زمستان ۱۴۰۱	پاییز ۱۴۰۱
۱	هرمزگان	۵/۵۴	۶/۴۸
۲	سمنان	۵/۷۵	۶/۳۱
۳	مازندران	۵/۸۱	۶/۹۰
۴	کرمان	۵/۸۳	۶/۵۵
۵	آذربایجان غربی	۵/۸۳	۶/۵۹
۶	بوشهر	۵/۸۴	۶/۹۸
۷	خراسان جنوبی	۵/۸۷	۶/۳۵
۸	فارس	۵/۸۷	۶/۹۲
۹	خراسان شمالی	۵/۹۲	۶/۷۶
۱۰	یزد	۵/۹۴	۶/۸۹
۱۱	گلستان	۵/۹۴	۷/۰۸
۱۲	زنجان	۶/۰۶	۶/۶۵
۱۳	مرکزی	۶/۰۷	۶/۵۶
۱۴	همدان	۶/۱۰	۶/۹۷
۱۵	خراسان رضوی	۶/۱۲	۶/۸۵
۱۶	آذربایجان شرقی	۶/۱۳	۶/۸۹
۱۷	قم	۶/۱۳	۶/۸۹
۱۸	البرز	۶/۱۵	۷/۰۰
۱۹	قزوین	۶/۱۶	۶/۵۱
۲۰	اردبیل	۶/۲۰	۶/۷۸
۲۱	لرستان	۶/۲۳	۶/۸۵
۲۲	اصفهان	۶/۲۵	۶/۹۰
۲۳	کردستان	۶/۲۶	۶/۶۶
۲۴	سیستان و بلوچستان	۶/۲۸	۷/۱۴
۲۵	گیلان	۶/۲۸	۶/۸۳
۲۶	ایلام	۶/۳۴	۷/۲۴
۲۷	کهگیلویه و بویر احمد	۶/۳۵	۷/۰۶
۲۸	کرمانشاه	۶/۴۰	۷/۰۰
۲۹	تهران	۶/۴۲	۷/۰۱
۳۰	خوزستان	۶/۴۶	۶/۹۰
۳۱	چهارمحال و بختیاری	۶/۵۷	۶/۹۹
	میانگین	۶/۱۰	۶/۸۲

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس - سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران، چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها به شماره مسلسل ۱۵۸۵۲.

شاخص تلفیقی امنیت سرمایه‌گذاری میانگین وزنی دو بخش پیمایشی با وزن ۰/۸ و آماری با وزن ۰/۲ است. رتبه استان‌ها براساس شاخص تلفیقی پاییز ۱۴۰۱ از نامناسب‌ترین به مناسب‌ترین مرتب شده است.

می‌دهد که تکرار شوندگی برخی از استان‌ها از نظر مناسب بودن یا نامناسب بودن وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری حائز اهمیت بوده و می‌تواند دلالت‌هایی برای مقامات استانی داشته باشد. به عبارتی در صورتی که کفایت آماری لازم در پایش‌ها از نظر تعداد مشارکت‌کننده حاصل شود، اگر استان‌هایی به تناوب و با تکرار جزو مناسب‌ترین‌ها یا نامناسب‌ترین استان‌ها از حیث شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در رتبه‌بندی استانی قرار بگیرند نیاز به بررسی و مطالعات درون‌استانی ویژه خواهد داشت. از طرفی دیگر برای مقامات استانی تغییر رتبه استان مورد نظر از نظر شاخص امنیت سرمایه‌گذاری می‌تواند این پیام را داشته باشد که به چه علتی و با تغییر چه مؤلفه‌هایی در استان خویش وضعیت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری استان تغییر کرده است.

جدول ۱ نشان می‌دهد براساس فروض و تعاریف این پژوهش، مناسب‌ترین استان‌ها از نظر فعالان کسب‌وکار از منظر امنیت سرمایه‌گذاری در پایش زمستان ۱۴۰۱ به ترتیب استان‌های هرمزگان، سمنان و مازندران بوده‌اند، در حالی که در پایش پاییز ۱۴۰۱ استان‌های سمنان، خراسان جنوبی و هرمزگان در جایگاه مناسب‌ترین استان‌ها قرار داشته‌اند.

در این میان برای پایش زمستان ۱۴۰۱ به ترتیب استان‌های چهارمحال و بختیاری، خوزستان و تهران به عنوان نامناسب‌ترین استان‌ها از نظر امنیت سرمایه‌گذاری شناسایی شده‌اند در حالی که در پایش مربوط به فصل پاییز ۱۴۰۱ به ترتیب استان‌های ایلام، سیستان و بلوچستان و گلستان در این جایگاه قرار داشتند.

دقت در جدول ۱ و مقایسه آن در پایش‌های مختلف نشان

شکل ۱. شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

۳. نتایج پژوهش براساس نماگرهای امنیت سرمایه گذاری در زمستان ۱۴۰۱

یادآور می‌شود در این پژوهش، هفت نماگر اصلی تشکیل دهنده شاخص امنیت سرمایه گذاری طبق جدول زیر تعریف شده‌اند و ارزیابی کلی هر نماگر با تلفیق مؤلفه‌های آماری و پیمایشی (به صورت تأثیر ۲۰ درصدی مؤلفه‌های آماری و ۸۰ درصدی مؤلفه‌های پیمایشی) به ترتیب زیر است:

همچنان که در بخش‌های پیشین اشاره شد هر شاخص از تعدادی نماگر و هر نماگر از تعدادی مؤلفه تشکیل شده است. در بخش قبل، نتایج پژوهش براساس مؤلفه‌های آماری و پیمایشی ارائه شد. در این بخش نتایج پژوهش براساس نماگرهای هفت‌گانه امنیت سرمایه گذاری ارائه می‌شود.

جدول ۲. نماگرهای امنیت سرمایه گذاری به ترتیب ارزیابی در زمستان ۱۴۰۱ و مقایسه آنها در فصول گذشته

ردیف	نماگرهای شاخص امنیت سرمایه گذاری	زمستان ۱۴۰۱	پاییز ۱۴۰۱	تابستان ۱۴۰۱	بهار ۱۴۰۱	میانگین چهار فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۱	تغییر زمستان به پاییز ۱۴۰۱ نسبت به ۱۴۰۱
۱	عملکرد دولت (نامناسب‌ترین بدترین ارزیابی در فصول اخیر)	۷/۴۵	۸/۲۲	۸/۳۳	۸/۰۱	۸/۰۰	مناسب‌تر
۲	تعریف و تضمین حقوق مالکیت	۶/۶۵	۷/۵۰	۷/۳۸	۷/۲	۷/۱۸	مناسب‌تر
۳	فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی	۶/۱۰	۶/۶۷	۶/۹۰	۶/۷۵	۶/۶۱	مناسب‌تر
۴	ثبات اقتصاد کلان	۵/۹۸	۷/۵۲	۷/۴۲	۷/۶۸	۷/۱۵	مناسب‌تر
۵	شفافیت و سلامت اداری	۵/۹۸	۶/۹۵	۶/۸۱	۶/۱۸	۶/۴۸	مناسب‌تر
۶	ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی	۵/۹۳	۶/۷۷	۶/۷۸	۶/۷	۶/۵۵	مناسب‌تر
۷	مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (مناسب‌ترین بهترین ارزیابی در دو فصل اخیر)	۴/۶۵	۵/۲۳	۵/۰۶	۴/۴۹	۴/۸۶	مناسب‌تر

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

نامناسب‌تر شده و در جایگاه دومین نماگر نامناسب قرار گرفته است؛ نکته قابل توجه این است که وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان» که در پایش پاییز در جایگاه دومین نماگر نامناسب قرار داشته است در این پایش به جایگاه چهارم نامناسب‌ترین‌ها رسیده است به عبارتی وضعیت کلی این نماگر نسبت به سایر نماگرها قدری مناسب‌تر شده است. البته مقایسه کلی نماگرها نسبت به پایش‌های گذشته حاکی از مناسب شدن وضعیت همه آنها در پایش زمستان ۱۴۰۱ نسبت به فصل قبل را بیان می‌نماید.

در جدول ۲ ترتیب نماگرهای هفت‌گانه از نامناسب‌ترین به مناسب‌ترین ارائه شده است. از مقایسه این جدول با مطالعات گذشته درمی‌یابیم که نامناسب‌ترین نماگر در زمستان ۱۴۰۱ همانند چند پایش گذشته، همچنان نماگر «عملکرد دولت» بوده است؛ در این میان مناسب‌ترین نماگر در چند پایش اخیر همچنان نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» است. با دقت در ارزیابی‌های صورت گرفته متوجه می‌شویم که در زمستان ۱۴۰۱ وضعیت نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت»

۳-۱. بررسی وضعیت نماگرهای امنیت سرمایه گذاری در ایران به تفکیک استان‌ها

رتبه‌بندی استان‌ها به ترتیب هر یک از هفت نماگر امنیت سرمایه گذاری برحسب مناسب‌ترین تا نامناسب‌ترین ارزیابی در استان‌ها در هر نماگر، در ادامه ارائه شده است.

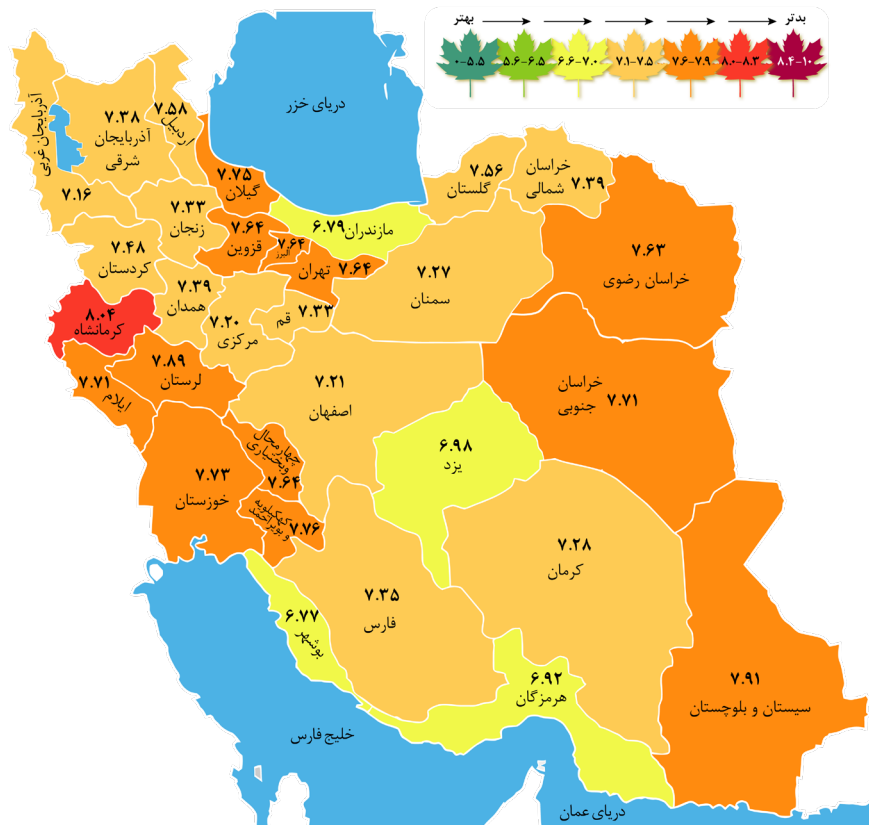
■ نماگر «عملکرد دولت»

نماگر «عملکرد دولت» در زمستان ۱۴۰۱ به تفکیک استان‌های کشور در جدول ۳ ارائه شده است. روند مقدار عددی این نماگر در طول سال ۱۴۰۱ نشان از بهتر شدن آن تازمستان است، اما در میان همه نماگرها همچنان نامناسب‌ترین می‌باشد.

جدول ۳. رتبه استان‌ها براساس نماگر «عملکرد دولت» در زمستان ۱۴۰۱

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	رتبه
۱	بوشهر	۶/۷۷	۱۲	فارس	۷/۳۵	۲۳	البرز	۷/۶۴
۲	مازندران	۶/۷۹	۱۳	آذربایجان شرقی	۷/۳۸	۲۴	خراسان جنوبی	۷/۷۱
۳	هرمزگان	۶/۹۲	۱۴	خراسان شمالی	۷/۳۹	۲۵	ایلام	۷/۷۱
۴	یزد	۶/۹۸	۱۵	همدان	۷/۳۹	۲۶	خوزستان	۷/۷۳
۵	آذربایجان غربی	۷/۱۶	۱۶	کردستان	۷/۴۸	۲۷	گیلان	۷/۷۵
۶	مرکزی	۷/۲۰	۱۷	گلستان	۷/۵۶	۲۸	کهگیلویه و بویراحمد	۷/۷۶
۷	اصفهان	۷/۲۱	۱۸	اردبیل	۷/۵۸	۲۹	لرستان	۷/۸۹
۸	سمنان	۷/۲۷	۱۹	خراسان رضوی	۷/۶۳	۳۰	سیستان و بلوچستان	۷/۹۱
۹	کرمان	۷/۲۸	۲۰	چهارمحال و بختیاری	۷/۶۴	۳۱	کرمانشاه	۸/۰۴
۱۰	زنجان	۷/۳۳	۲۱	قزوین	۷/۶۴		میانگین کشوری	۸/۲۲
۱۱	قم	۷/۳۳	۲۲	تهران	۷/۶۴			

شکل ۲. وضعیت نماگر «عملکرد دولت» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

■ نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت»

مناسب‌ترین وضعیت و استان‌های سیستان و بلوچستان، کهگیلویه و بویراحمد و تهران نامناسب‌ترین وضعیت را داشته‌اند.

در زمستان ۱۴۰۱، این نماگر با عدد ۶/۶۵ از ۱۰ در جایگاه دومین نماگر نامناسب قرار گرفته است. در جدول ۴ رتبه‌بندی استان‌ها نمایش داده شده که در آن، استان‌های بوشهر، مازندران و خراسان شمالی

جدول ۴. رتبه استان‌ها بر اساس نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» در زمستان ۱۴۰۱

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	رتبه
۱	بوشهر	۶/۱۶	۱۲	زنجان	۶/۵۷	۲۳	گلستان	۶/۷۷
۲	مازندران	۶/۱۷	۱۳	سمنان	۶/۵۸	۲۴	لرستان	۶/۸۵
۳	خراسان شمالی	۶/۲۲	۱۴	فارس	۶/۵۹	۲۵	گیلان	۶/۸۷
۴	کرمان	۶/۲۷	۱۵	خراسان جنوبی	۶/۶۲	۲۶	خراسان رضوی	۶/۹۲
۵	مرکزی	۶/۲۸	۱۶	ایلام	۶/۶۲	۲۷	خوزستان	۶/۹۷
۶	یزد	۶/۳۰	۱۷	قزوین	۶/۶۸	۲۸	کرمانشاه	۶/۹۷
۷	کردستان	۶/۴۴	۱۸	قم	۶/۷۱	۲۹	تهران	۷/۱۱
۸	هرمزگان	۶/۴۶	۱۹	همدان	۶/۷۲	۳۰	کهگیلویه و بویراحمد	۷/۱۴
۹	اصفهان	۶/۴۸	۲۰	البرز	۶/۷۲	۳۱	سیستان و بلوچستان	۷/۴۲
۱۰	آذربایجان شرقی	۶/۵۳	۲۱	چهارمحال و بختیاری	۶/۷۵		میانگین کشوری	۶/۶۵
۱۱	آذربایجان غربی	۶/۵۷	۲۲	اردبیل	۶/۷۷			

شکل ۳. وضعیت نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی»

کل دوره سنجش پایش امنیت سرمایه‌گذاری در رتبه سوم نامناسب‌ترین نماگرها قرار گرفته و نسبت به پایش‌های قبلی وضعیت نامناسب‌تری از خود نشان داده است. در جدول ۵ وضعیت استان‌ها در این نماگر ارائه شده است.

نماگر فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی، دارای بیشترین مؤلفه (۹ مؤلفه) در میان هفت نماگر دیگر است که بیش از نیمی از آن مؤلفه‌ها پیمایشی (توسط فعالین مشارکت‌کننده در این پایش مورد ارزیابی قرار گرفته است) هستند. این نماگر در زمستان ۱۴۰۱، برای اولین بار در طی

جدول ۵. رتبه استان‌ها در نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» زمستان ۱۴۰۱

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	رتبه	استان	ردیف
۱	سیستان و بلوچستان	۵/۴۲	۱۲	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۹۵	۲۳	خوزستان	۶/۳۳
۲	کرمان	۵/۴۶	۱۳	مازندران	۶/۵۹	۲۴	همدان	۶/۳۴
۳	سمنان	۵/۵۶	۱۴	کردستان	۶/۱۶	۲۵	آذربایجان شرقی	۶/۳۵
۴	آذربایجان غربی	۵/۵۷	۱۵	زنجان	۶/۱۶	۲۶	قم	۶/۴۲
۵	هرمزگان	۵/۶۴	۱۶	گیلان	۶/۱۸	۲۷	چهارمحال و بختیاری	۶/۴۳
۶	گلستان	۵/۸۳	۱۷	قزوین	۱۹/۶	۲۸	ایلام	۶/۴۹
۷	خراسان رضوی	۵/۸۴	۱۸	اردبیل	۶/۲۰	۲۹	کرمانشاه	۶/۵۱
۸	خراسان جنوبی	۵/۸۵	۱۹	مرکزی	۲۶/۶	۳۰	تهران	۶/۶۳
۹	بوشهر	۵/۸۶	۲۰	خراسان شمالی	۶/۲۷	۳۱	اصفهان	۶/۸۴
۱۰	فارس	۵/۸۸	۲۱	البرز	۶/۲۹		میانگین کشوری	۶/۱۰
۱۱	لرستان	۵/۹۳	۲۲	یزد	۶/۲۹			

شکل ۴. وضعیت نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

■ نماگر «ثبات اقتصاد کلان»

بوده‌اند. نکته قابل توجه این است که کمیت این نماگر نسبت به پایش قبلی هم نسبت به سایر نماگرها و هم نسبت به خودش مناسب‌تر ارزیابی شده است. به عبارتی وضعیت ثبات اقتصاد کلان در زمستان ۱۴۰۱ نسبت به پاییز ۱۴۰۱ از نظر فعالان مشارکت کننده در این پایش قدری مناسب‌تر ارزیابی شده است.

نماگر ثبات اقتصاد کلان در زمستان ۱۴۰۱ به تفکیک استان‌های کشور در جدول ۶ ارائه شده است. در این گزارش و در این نماگر، استان‌های یزد، مازندران و فارس نسبت به سایر استان‌ها بهتر و مناسب‌تر ارزیابی شده و استان‌های چهارمحال و بختیاری، کرمانشاه و کردستان نامناسب‌تر از بقیه

جدول ۶. رتبه استان‌ها بر اساس نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در زمستان ۱۴۰۱

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	یزد	۴/۷۱	۱۲	اردبیل	۵/۸۵	۳۳	خوزستان	۶/۲۵
۲	مازندران	۵/۱۹	۱۳	سیستان و بلوچستان	۵/۸۸	۳۴	لرستان	۶/۲۵
۳	فارس	۵/۴۴	۱۴	بوشهر	۵/۹۰	۳۵	زنجان	۶/۲۶
۴	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۵۴	۱۵	گیلان	۵/۹۰	۳۶	مرکزی	۶/۳۶
۵	هرمزگان	۵/۵۵	۱۶	کرمان	۵/۹۰	۳۷	قزوین	۶/۴۰
۶	آذربایجان غربی	۵/۶۳	۱۷	همدان	۵/۹۰	۳۸	البرز	۶/۴۶
۷	خراسان جنوبی	۵/۶۳	۱۸	تهران	۵/۹۳	۳۹	کردستان	۶/۵۶
۸	اصفهان	۵/۷۶	۱۹	خراسان رضوی	۵/۹۶	۴۰	کرمانشاه	۷/۱۸
۹	قم	۵/۷۷	۲۰	گلستان	۶/۰۵	۴۱	چهارمحال و بختیاری	۷/۳۸
۱۰	خراسان شمالی	۵/۷۸	۲۱	آذربایجان شرقی	۶/۰۵	۴۲	میانگین کشوری	۵/۹۸
۱۱	سمنان	۵/۷۸	۲۲	ایلام	۶/۱۰	۴۳		

شکل ۵. وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

■ نماگر «شفافیت و سلامت اداری»

نماگرها قرار گرفته است. جدول ۷ رتبه‌بندی استان‌ها براساس این نماگر را در مطالعه زمستان ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

نماگر شفافیت و سلامت اداری، شامل چهار مؤلفه است که همه آنها به صورت پیمایشی محاسبه شده‌اند، لذا دقت در وضعیت آن می‌تواند قابل توجه باشد؛ در زمستان ۱۴۰۱ در جایگاه پنجم نامناسب‌ترین

جدول ۷. رتبه استان‌ها براساس نماگر «شفافیت و سلامت اداری» در زمستان ۱۴۰۱

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	رتبه
۱	هرمزگان	۵/۲۶	۱۲	خراسان جنوبی	۵/۸۳	۲۳	زنجان	۶/۱۴
۲	خراسان شمالی	۵/۵۱	۱۳	مرکزی	۵/۸۹	۲۴	بوشهر	۶/۱۵
۳	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۵۹	۱۴	کرمان	۵/۹۵	۲۵	قزوین	۶/۲۰
۴	مازندران	۵/۶۰	۱۵	لرستان	۵/۹۹	۲۶	کرمانشاه	۶/۲۷
۵	یزد	۵/۶۵	۱۶	قم	۶/۰۲	۲۷	چهارمحال و بختیاری	۶/۳۳
۶	فارس	۵/۷۲	۱۷	اردبیل	۶/۰۲	۲۸	کردستان	۶/۴۱
۷	همدان	۵/۷۳	۱۸	آذربایجان شرقی	۶/۰۳	۲۹	خوزستان	۶/۴۵
۸	ایلام	۵/۷۶	۱۹	آذربایجان غربی	۶/۰۵	۳۰	سیستان و بلوچستان	۶/۵۳
۹	اصفهان	۵/۷۸	۲۰	گیلان	۶/۰۶	۳۱	تهران	۶/۵۶
۱۰	گلستان	۵/۸۰	۲۱	البرز	۶/۱۲		میانگین کشوری	۵/۹۸
۱۱	سمنان	۵/۸۲	۲۲	خراسان رضوی	۶/۱۲			

شکل ۶. وضعیت نماگر «شفافیت و سلامت اداری» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

■ نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی»

ارزیابی در نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی»
ارائه داده‌اند.

جدول ۸ نشان می‌دهد در زمستان ۱۴۰۱ فعالان اقتصادی استان‌های
هرمزگان، خراسان شمالی و مازندران مناسب‌ترین ارزیابی و استان‌های
سیستان و بلوچستان، چهارمحال و بختیاری و خوزستان نامناسب‌ترین

جدول ۸. رتبه استان‌ها بر اساس نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» در زمستان ۱۴۰۱

رتبه	استان	ارزیابی	رتبه	استان	ارزیابی
۱	هرمزگان	۵/۳۸	۱۲	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۸۸
۲	خراسان شمالی	۵/۳۹	۱۳	همدان	۵/۹۰
۳	مازندران	۵/۵۳	۱۴	البرز	۵/۹۰
۴	بوشهر	۵/۵۶	۱۵	خراسان رضوی	۵/۹۰
۵	اصفهان	۵/۶۳	۱۶	مرکزی	۵/۹۳
۶	یزد	۵/۶۳	۱۷	اردبیل	۵/۹۵
۷	فارس	۵/۶۵	۱۸	تهران	۵/۹۵
۸	خراسان جنوبی	۵/۶۵	۱۹	آذربایجان شرقی	۵/۹۶
۹	گلستان	۵/۷۲	۲۰	ایلام	۶/۰۰
۱۰	کرمان	۵/۷۵	۲۱	زنجان	۶/۰۵
۱۱	لرستان	۵/۸۰	۲۲	کردستان	۶/۰۸

شکل ۷. وضعیت نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» از شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض»

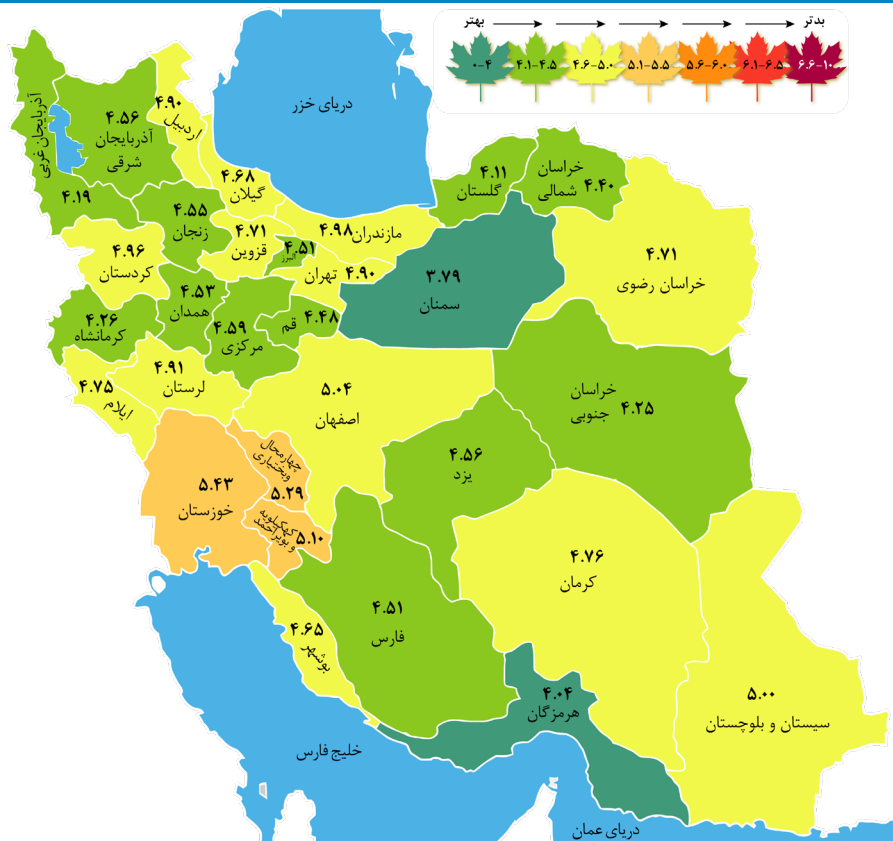
خوزستان، چهارمحال و بختیاری و کهگیلویه و بویراحمد نامناسب‌ترین ارزیابی را از نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» داشته‌اند. این نماگر در زمستان ۱۴۰۱ نیز همانند پایش‌های قبلی در میان هفت نماگر، به‌عنوان مناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است.

نماگر مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض شامل هشت مؤلفه است که اکثر آنها آماری هستند. جدول ۹ رتبه‌بندی استان‌ها را براساس این نماگر نشان می‌دهد. در زمستان ۱۴۰۱ فعالان اقتصادی استان‌های سمنان، هرمزگان و گلستان مناسب‌ترین ارزیابی و فعالان اقتصادی استان‌های

جدول ۹. رتبه‌بندی استان‌ها براساس نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» زمستان ۱۴۰۱

رتبف	استان	ارزیابی	رتبف	استان	ارزیابی	رتبف	استان	ارزیابی
۱	سمنان	۳/۷۹	۱۲	زنجان	۴/۵۵	۲۳	تهران	۴/۹۰
۲	هرمزگان	۴/۰۴	۱۳	آذربایجان شرقی	۴/۵۶	۲۴	لرستان	۴/۹۱
۳	گلستان	۴/۱۱	۱۴	یزد	۴/۵۶	۲۵	کردستان	۴/۹۶
۴	آذربایجان غربی	۴/۱۹	۱۵	مرکزی	۴/۵۹	۲۶	مازندران	۴/۹۸
۵	خراسان جنوبی	۴/۲۵	۱۶	بوشهر	۴/۶۵	۲۷	سیستان و بلوچستان	۵/۰۰
۶	کرمانشاه	۴/۲۶	۱۷	گیلان	۴/۶۸	۲۸	اصفهان	۵/۰۴
۷	خراسان شمالی	۴/۴۰	۱۸	خراسان رضوی	۴/۷۱	۲۹	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۱۰
۸	قم	۴/۴۸	۱۹	قزوین	۴/۷۱	۳۰	چهارمحال و بختیاری	۵/۲۹
۹	البرز	۴/۵۱	۲۰	ایلام	۴/۷۵	۳۱	خوزستان	۵/۴۳
۱۰	فارس	۴/۵۱	۲۱	کرمان	۴/۷۶		میانگین کشوری	۴/۶۵
۱۱	همدان	۴/۵۳	۲۲	اردبیل	۴/۹۰			

شکل ۸. وضعیت نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۴۰۱

۴. بررسی مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۱

داده‌های پیمایشی و استخراج شاخص امنیت سرمایه‌گذاری برای هر استان و در نهایت برای کل کشور، پس از تهیه جدول اطلاعات نسبی ۱۷ مؤلفه، این مؤلفه‌ها نرمال‌سازی شده و سپس با جدول اطلاعات پیمایشی تلفیق شده‌اند. با توجه به مراحل و پیش‌فرض‌های مذکور، مؤلفه‌های آماری (HD) شاخص امنیت سرمایه‌گذاری پس از نرمال شدن برای فصل زمستان ۱۴۰۱ محاسبه می‌شود که با توجه به لزوم رعایت اختصار، جداول مربوطه در این گزارش ارائه نشده‌اند.

مطالعه این فصل نشان می‌دهد شاخص امنیت سرمایه‌گذاری از نظر مؤلفه‌های آماری برای فصل زمستان ۱۴۰۱ عدد میانگین ۱۰/۴۱ از ۱۰ (شاخص ۱۰ به معنای نامنی مطلق سرمایه‌گذاری) به دست آمده است. که نسبت به فصل پاییز به مقدار زیادی نامناسب‌تر شده است، علت اصلی آن نیز نامناسب شدن مؤلفه ثابت نرخ ارز در فصل زمستان ۱۴۰۱ و البته نوسانات بسیار زیاد نرخ ارز در سه ماهه آخر سال ۱۴۰۱ است. به عبارتی دیگر نوسانات نرخ ارز از جمله عوامل اصلی اثرگذار مؤلفه‌های آماری بر محاسبات شاخص امنیت سرمایه‌گذاری است؛ که به وضوح وضعیت مؤلفه‌های آماری را در زمستان ۱۴۰۱ نسبت به فصول قبلی نامناسب‌تر ساخته که در نمودار و جدول ذیل قابل مشاهده است.

۴-۱. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران بر حسب ۱۷ مؤلفه آماری^۱

شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران شامل ۳۸ مؤلفه است که ۱۷ مؤلفه آن آماری (HD) هستند؛ یعنی سنجش آن نیاز به پیمایش و نظرخواهی ندارد و توسط نهادهای رسمی، محاسبه و اعلام می‌شوند. گفتنی است که داده‌های مربوط به مؤلفه‌های ثابت رسیدگی به اختلافات تجاری از طریق داوری، نرخ تورم، ثبات نرخ ارز و ثبات مسئولان استانی^۱ به‌روزرسانی شده براساس داده‌های زمستان ۱۴۰۱ بوده و داده‌های مربوط به مؤلفه ضریب نفوذ بیمه مربوط به سال ۱۴۰۰ است و سایر داده‌های مربوط به مؤلفه‌های باقی مانده براساس آخرین سالنامه منتشر شده و در دسترس قوه قضائیه برای سال ۱۴۰۰ در تحلیل‌ها مورد استفاده قرار گرفته است.

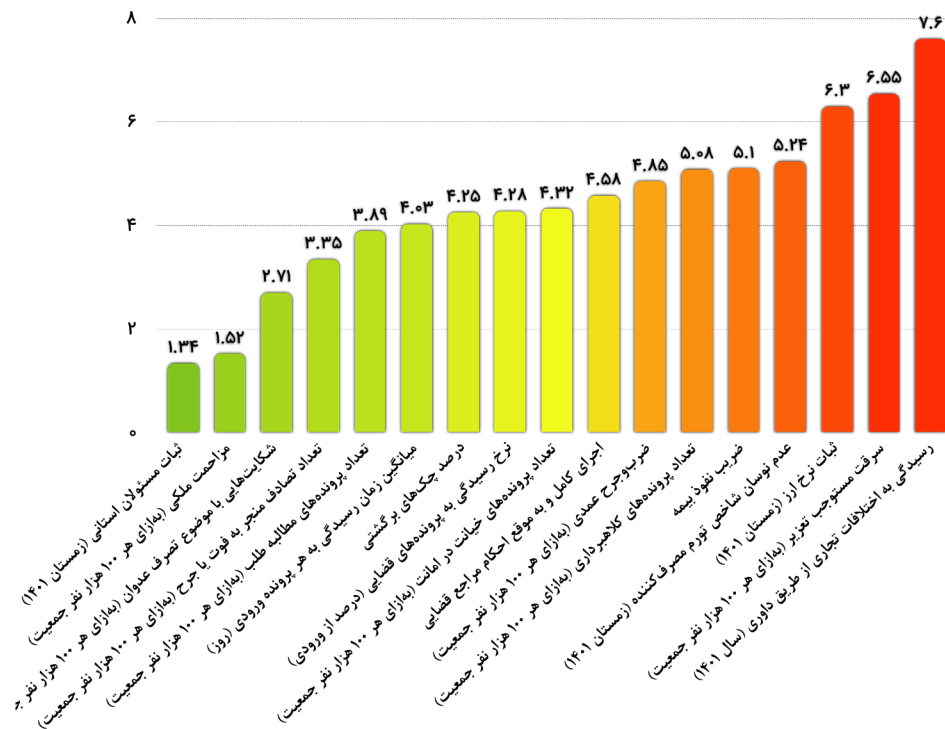
همان‌طور که در پایش‌های قبلی توضیح داده شده است دو نماگر شفافیت و سلامت اداری و نماگر عملکرد دولت صرفاً براساس مؤلفه‌های پیمایشی سنجش و ارزیابی می‌شوند و هیچ مؤلفه آماری برای آنها در نظر گرفته نشده است. به عبارتی وضعیت آنها دقیقاً براساس فصل مورد سنجش مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. گفتنی است که برای تلفیق اطلاعات فوق (داده‌های آماری) با

1. Hard Data

۲. با توجه به بررسی‌های به عمل آمده، دستگاه‌های اجرایی مورد نظر در پایش امنیت سرمایه‌گذاری، اطلاعات مورد نیاز را یا در سایت رسمی خود بارگذاری کرده یا در اختیار تیم اجرایی پایش می‌گذارند؛ توضیح اینکه بعد از گذشت هر فصل در ماه دوم فصل بعدی دریافت استعلامات تغییرات مقامات اجرایی مورد نظر آغاز می‌شود؛ آن دسته از دستگاه‌ها که اطلاعات را در سایت خود بارگذاری نکرده باشند به صورت تلفنی از کانال‌های مربوطه و یا از طریق نامه‌نگاری، تغییرات مقامات استانی مورد استعلام قرار می‌گیرد (برای مثال، برای پایش زمستان، از ابتدای اردیبهشت‌ماه سال بعد دریافت اطلاعات مورد نیاز آغاز شده و تا آخر فصل بهار ۱۴۰۲ به طول انجامیده است).

۳. در موضوع نرمال‌سازی جدول اطلاعات نسبی مؤلفه‌های آماری توجه به نکات زیر ضروری است:
اولاً آمار برخی مؤلفه‌ها برای چند استان در دسترس نبوده است، زیرا در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۴۰۰ برای هر استان اطلاعات مورد نیاز این پایش از جداولی با عنوان «۱۰ موضوع اول اتهام پرونده‌های ورودی واحدهای قضایی استان...» استخراج شده است، اما به دلیل آنکه مؤلفه مورد نیاز برای پایش در طول بازه زمانی مورد سنجش (فصل زمستان) در جدول فوق با عنوان «۱۰ موضوع اول اتهام پرونده‌های ورودی واحدهای قضایی استان...» برای برخی استان‌ها وجود نداشته است، بنابراین برای آنکه بتوانیم تحلیل آماری داشته باشیم، معادل عدد موجود برای آن استان در سالنامه سال گذشته و یا حداقل عدد ذکر شده برای آن مؤلفه و برای سایر استان‌ها در سالنامه سال ۱۴۰۰ برای استان فاقد آمار به کار برده شده است. ثانیاً برای آن دسته از مؤلفه‌هایی که در منابع آماری در دسترس، میزان آن نسبت به جمعیت استان مربوطه (شاخص براساس ۱۰۰ هزار نفر) بیان نشده، بنابراین لازم بوده عدد مؤلفه کسب شده بر جمعیت هر استان تقسیم و سپس ضرب در ۱۰۰ هزار شود تا همانند سایر مؤلفه‌ها بتوان آنها را نرمال کرد. در اعداد نرمال شده، برای هیچ استانی ضریب وزنی خاصی نیز اعمال نشده است.

نمودار ۱. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران بر حسب مؤلفه‌های آماری در زمستان ۱۴۰۱ (۱۰ بدترین ارزیابی)

جدول ۱۰. ارزیابی ۱۷ مؤلفه آماری امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۱

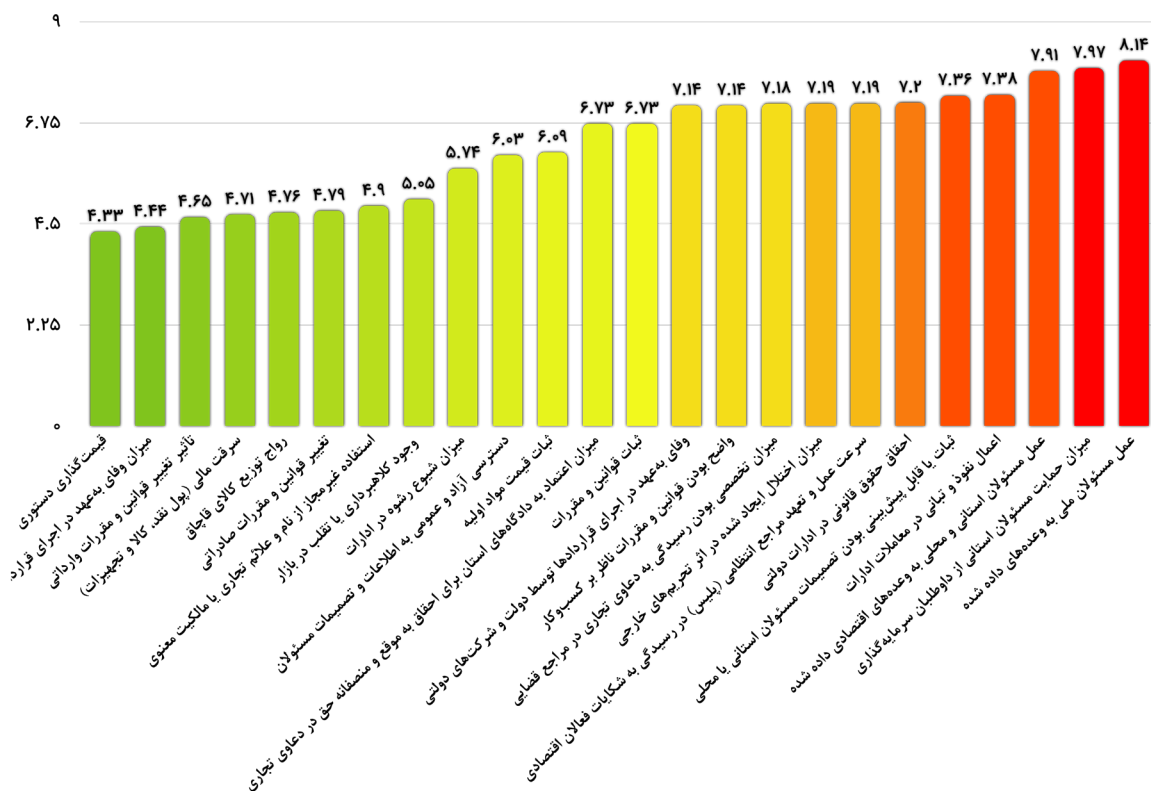
پاییزه ۱۴۰۱		زمستان ۱۴۰۱		عنوان مؤلفه
ارزیابی	رتبه	ارزیابی	رتبه	
۷/۹۳	۱	۷/۶۰	۱	رسیدگی به اختلافات تجاری از طریق داوری (سال ۱۴۰۱)
۶/۵۵	۲	۶/۵۵	۲	سرقت مستوجب تعزیر (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۲/۳۹	۱۵	۶/۳۰	۳	ثبات نرخ ارز (زمستان ۱۴۰۱)
۶/۴۲	۳	۵/۲۴	۴	عدم نوسان شاخص تورم مصرف‌کننده (زمستان ۱۴۰۱)
۵/۱۰	۴	۵/۱۰	۵	ضرب‌وفود بیمه
۵/۰۸	۵	۵/۰۸	۶	تعداد پرونده‌های کلاهبرداری (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۴/۸۵	۶	۴/۸۵	۷	ضرب‌وجرح عمدی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۴/۵۸	۷	۴/۵۸	۸	اجرای کامل و به موقع احکام مراجع قضایی
۴/۳۲	۸	۴/۳۲	۹	تعداد پرونده‌های خیانت در امانت (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۴/۲۸	۹	۴/۲۸	۱۰	نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی)
۴/۲۵	۱۰	۴/۲۵	۱۱	درصد چک‌های برگشتی
۴/۰۳	۱۱	۴/۰۳	۱۲	میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز)
۳/۸۹	۱۲	۳/۸۹	۱۳	تعداد پرونده‌های مطالبه طلب (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۳/۳۵	۱۳	۳/۳۵	۱۴	تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۲/۷۱	۱۴	۲/۷۱	۱۵	شکایت‌هایی با موضوع تصرف عدوان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۱/۵۲	۱۶	۱/۵۲	۱۶	مزاخمت ملکی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
۱/۱۹	۱۷	۱/۳۴	۱۷	ثبات مسئولان استانی (زمستان ۱۴۰۱)
۴/۲۶		۴/۴۱		میانگین ارزیابی مؤلفه‌های پیمایشی

۲-۴. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران بر حسب ۲۱ مؤلفه پیمایشی

نامناسب قرار گرفته است. از طرفی دیگر مؤلفه «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده» مجدداً جزء ۳ مؤلفه نامناسب در پایش زمستان قرار گرفته است (این مؤلفه در پایش پاییز ۱۴۰۱ برای اولین بار با مناسب ارزیابی شدن وضعیت آن به یازدهمین مؤلفه نامناسب ارتقا یافته بوده است). دقت در تغییرات رتبه‌ای بیان شده در جدول ۱۱ در خصوص مؤلفه‌های پیمایشی نشان می‌دهد که در پایش زمستان ۱۴۰۱ نسبت به پاییز ۱۴۰۱ مؤلفه ثبات قیمت مواد اولیه مناسب‌تر ارزیابی شده و مؤلفه اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات و مؤلفه عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده در زمستان ۱۴۰۱ نسبت به فصل قبلی بسیار نامناسب‌تر ارزیابی شده‌اند.

ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه از وضعیت مؤلفه‌های پیمایشی (پرسش‌نامه) شاخص امنیت سرمایه‌گذاری (نمره ۱۰ بدترین ارزیابی و صفر مناسب‌ترین ارزیابی) براساس نتایج حاصل از مشارکت فعالان کسب‌وکار در این پایش در نمودار ۲ ارائه شده است. مقایسه نتایج ارزیابی زمستان ۱۴۰۱ با پاییز ۱۴۰۱ و فصول گذشته نشان می‌دهد متأسفانه همچنان مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» حائز نامناسب‌ترین ارزیابی شده است. با بررسی ارزیابی فعالان اقتصادی از مؤلفه‌های پیمایشی در پایش زمستان ۱۴۰۱ درمی‌یابیم که برای اولین بار در طی چند پایش گذشته به ناگهان مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» با ارزیابی نامناسب‌تری نسبت به سایر موارد مواجه شده و در جایگاه دومین مؤلفه

نمودار ۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۱ (بدترین ارزیابی)

جدول ۱۱. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۴۰۱ و مقایسه وضعیت آن با پاییز ۱۴۰۱

پاییز ۱۴۰۱		زمستان ۱۴۰۱		عنوان مؤلفه
رتبه	ارزیابی	رتبه	ارزیابی	
۱۰	۶/۹۹	۱	۴/۳۳	قیمت‌گذاری دستوری
۴	۶/۲۸	۲	۴/۴۴	میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار
۵	۶/۲۸	۳	۴/۶۵	تأثیر تغییر قوانین و مقررات وارداتی
۳	۵/۵۵	۴	۴/۷۱	سرقت مالی (پول نقد، کالا و تجهیزات)
۶	۶/۴۶	۵	۴/۷۶	رواج توزیع کالای قاچاق
۹	۶/۹۳	۶	۴/۷۹	تغییر قوانین و مقررات صادراتی
۱	۵/۵	۷	۴/۹۰	استفاده غیر مجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی
۲	۵/۵۵	۸	۵/۰۵	وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار
۸	۶/۸۷	۹	۵/۷۴	میزان شیوع رشوه در ادارات
۷	۶/۵۷	۱۰	۶/۰۳	دسترسی آزاد و عمومی به اطلاعات و تصمیمات مسئولان
۲۲	۸/۳۴	۱۱	۶/۰۹	ثبات قیمت مواد اولیه
۱۲	۷/۸۳	۱۲	۶/۷۳	میزان اعتماد به دادگاه‌های استان برای احقاقی به موقع و منصفانه حق در دعاوی تجاری
۱۳	۷/۸۶	۱۳	۶/۷۳	ثبات قوانین و مقررات
۱۸	۸/۲۶	۱۴	۷/۱۴	وفای به عهد در اجرای قراردادها توسط دولت و شرکت‌های دولتی
۱۹	۸/۳۰	۱۵	۷/۱۴	واضح بودن قوانین و مقررات ناظر بر کسب و کار
۲۳	۸/۴۵	۱۶	۷/۱۸	میزان تخصصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی
۱۶	۸/۰۹	۱۷	۷/۱۹	میزان اختلال ایجاد شده در اثر تحریم‌های خارجی
۱۵	۷/۹۲	۱۸	۷/۱۹	سرعت عمل و تعهد مراجع انتظامی (پلیس) در رسیدگی به شکایات فعالان اقتصادی
۱۷	۸/۲۳	۱۹	۷/۲۰	احقاق حقوق قانونی در ادارات دولتی
۲۰	۸/۳۲	۲۰	۷/۳۶	ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی
۱۴	۷/۸۹	۲۱	۷/۳۸	اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات
۱۱	۷/۳۲	۲۲	۷/۹۱	عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده
۲۱	۸/۳۴	۲۳	۷/۹۷	میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری
۲۴	۸/۷۹	۲۴	۸/۱۴	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده
۷/۴۶		۶/۵۲		میانگین ارزیابی مؤلفه‌های پیمایشی (۲۱ مؤلفه اصلی)

توضیح: ۱۰ = بدترین ارزیابی و رتبه بالاتر = وضعیت نامناسب‌تر را نشان می‌دهد.

- در محاسبه میانگین ارزیابی مؤلفه‌های پیمایشی سه مؤلفه جدید (تأثیر تغییر قوانین و مقررات وارداتی، قیمت‌گذاری دستوری و تغییر قوانین و مقررات صادراتی) قرار داده نشده‌اند.

۱۴۰۱ نسبت به پاییز ۱۴۰۱ هر سه مؤلفه «تأثیر تغییر قوانین و مقررات وارداتی»، «قیمت‌گذاری دستوری» و «تغییر قوانین و مقررات صادراتی» به مقدار قابل توجهی مناسب‌تر ارزیابی شده‌اند. مطلب دیگر آنکه نامناسب‌ترین مؤلفه در طی پایش‌های متوالی یعنی مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» در پایش زمستان نسبت به پاییز از منظر کمیته کاهش یافته و مناسب‌تر شده است اما همچنان در میان همه مؤلفه‌های پیمایشی نامناسب‌ترین وضعیت را به خود اختصاص می‌دهد.

جدول ۱۱ به عبارتی نشان دهنده میزان تغییرات رتبه‌ای مؤلفه‌های پیمایشی در مقایسه با هم‌طی دو دوره متوالی پایش است؛ در اصل اگر میزان تغییرات رتبه‌ای در پایش‌های مورد سنجش بیشتر باشد باید دقت شود که چرا در آن دوره، وضعیت مؤلفه مورد نظر، به آن میزان تغییر کرده است (چه از منظر مناسب‌تر شدن یا نامناسب‌تر شدن).

از ابتدای پایش‌های سال ۱۴۰۱ سه مؤلفه برای بار اول در پرسش‌نامه از فعالان اقتصادی قرار گرفت که تحلیل آنها نشان می‌دهد که در زمستان

۳-۴. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران بر حسب مؤلفه‌های پیمایشی به تفکیک حوزه‌های کاری

یکی دیگر از اطلاعات قابل ارائه در این پایش، ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پژوهش از امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری است که در جدول ۱۲ ارائه شده است.

جدول ۱۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک حوزه‌های کاری در مطالعه در زمستان ۱۴۰۱

تغییر وضعیت زمستان ۱۴۰۱ نسبت به پاییز ۱۴۰۰	بهار ۱۴۰۱	تابستان ۱۴۰۱	پاییز ۱۴۰۱	زمستان ۱۴۰۱	حوزه کاری
مناسب‌تر	۷/۰۸	۷/۳۶	۷/۳۹	۶/۷۰	صنعت (شامل کلیه صنعت و موارد مرتبط با ساختمان)
مناسب‌تر	۷/۱۹	۷/۴۷	۷/۵۱	۶/۷۰	زراعت، باغداری و جنگل‌داری
مناسب‌تر	۷/۴۴	۷/۶۴	۷/۶۷	۶/۶۳	ارتباطات، توزیع و... (حمل و نقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)
مناسب‌تر	۷/۰۷	۷/۳۷	۷/۴۲	۶/۵۷	خدمات تولیدی (واسطه‌گری مالی، بانک، بیمه، مستغلات اجاره و فعالیت‌های کسب‌وکار)
مناسب‌تر	۷/۲۷	۷/۶۸	۷/۶۵	۶/۵۳	دامداری، مرغداری و شیلات
مناسب‌تر	۷/۲۹	۷/۵۸	۷/۵۵	۶/۴۰	خدمات (آموزش، بهداشت و...)
مناسب‌تر	۵/۹۷	۶/۷۲	۷/۱۹	۶/۳۷	معدن به جز نفت و گاز
مناسب‌تر	۷/۵۲	۷/۸۶	۷/۹۳	۶/۳۰	نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب، برق و گاز
مناسب‌تر	۷/۱۰	۷/۵۸	۷/۵۷	۶/۲۷	هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا

توضیح: داده‌های جدول فوق بر حسب مؤلفه‌های پیمایشی است.

پاییز ۱۴۰۱ این حوزه کاری «نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب، برق و گاز» بود که نامناسب‌ترین وضعیت را در میان تمام حوزه‌های کاری به خود اختصاص داده بود. قابل ذکر است که حوزه کاری هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا مناسب‌ترین وضعیت را در میان حوزه‌های کاری در فصل زمستان ۱۴۰۱ دارا می‌باشد. که با توجه به ایام شب‌عید و مسافرت‌های مردم چندان دور از انتظار نیز نیست.

بررسی وضعیت حوزه کاری در پایش امنیت سرمایه‌گذاری فصل زمستان ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که از منظر فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه، حوزه کاری «صنعت (شامل کلیه صنعت و موارد مرتبط با ساختمان)» و حوزه کاری «زراعت، باغداری و جنگل‌داری» برای اولین بار نامناسب‌ترین وضعیت را در میان تمام حوزه‌های کاری به خود اختصاص داده‌اند؛ در حالی که در پایش فصل

۵. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

طول فصول بعدی و البته دلایل متعدد دیگری که امکان پرداختن به آنها در این گزارش وجود ندارد، با وجود افزایش مشارکت‌کنندگان در پایش، اما همچنان با عدم کفایت مناسب آماری نمونه‌های مورد نیاز در پُر کردن پرسش‌نامه مربوط به این پایش برای برخی استان‌ها مواجه بوده‌ایم. بنابراین براساس اصول آماری امکان تطبیق یافته‌ها به کل استان‌ها وجود ندارد و صرفاً برای برخی از استان‌ها کفایت کامل آماری حاصل شده است. امید است در فصول آتی پایش با افزایش مشارکت‌کنندگان بتوان با اطمینان بالاتری داده‌های پایش را تحلیل کرد.

گزارش حاضر، ارزیابی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برای فصل زمستان ۱۴۰۱ و محاسبه ۷ نماگر مربوطه است. براساس محاسبات انجام شده شاخص کل امنیت سرمایه‌گذاری در ایران که با استفاده از دو مجموعه داده‌های پیمایشی و آماری تهیه می‌شود در زمستان ۱۴۰۱ با کمیّت ۱۰/۱۶/۱۰ (۱۰ بدترین حالت) سنجیده شده که براساس این تحقیق نتایج زیر قابل ذکر است:

۱. در تحلیل یافته‌های پایش زمستان ۱۴۰۱ باید دقت شود که به دلیل اتفاقات رخ داده در انتهای شهریورماه ۱۴۰۱ و ادامه برخی ناامنی‌ها در

شدن مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» (جزء دورته اول نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها در طی چندین دوره گذشته) نشان‌دهنده حساسیت و توجه بسیار بالای فعالان کسب و کار مشارکت‌کننده در این سلسله مطالعات نسبت به صحبت‌ها و قول و وعده‌های داده شده مسئولان کشور و اثرگذاری بسیار بالای صحبت‌های آنها در فضای کلی امنیت سرمایه‌گذاری است. قطعاً تداوم این روند و آثار آن بر کارآفرینان واقعی و سرمایه‌گذاران بالقوه برای مشارکت در اقتصاد و بهبود کارایی، هزینه‌های سنگینی بر کل اقتصاد کشور تحمیل می‌کند. به نظر می‌رسد شاید لازم و ضروری باشد که مسئولان چه مسئولان ملی و چه مسئولان استانی و محلی در بیان وعده‌ها و قول‌های خود در زمینه حمایت از سرمایه‌گذاری، حمایت از فعالان کسب و کار و مواردی از این دست با توجه به شرایط محدودیت منابع و امکانات آزاد و در دسترس بیش از پیش دقت به خرج داده و از بیان هر آنچه امکان‌پذیری آن با قطعیت قابل قبولی وجود ندارد به شدت پرهیز نمایند.

۷. در این پایش برای اولین بار مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» با کمیّت (۷/۹۷) که در پایش قبلی (۸/۳۴) در جایگاه دومین مؤلفه نامناسب قرار گرفته است؛ که با وجود کاهش کمیّت عددی آن نسبت به پایش فصل قبلی اما چون نسبت به سایر مؤلفه‌ها در پایش زمستان ۱۴۰۱ نامناسب‌تر ارزیابی شده قابل توجه و نیاز به بررسی بیشتری دارد.

۸. در پایش زمستان ۱۴۰۱ فعالان کسب و کار مشارکت‌کننده در حوزه کاری صنعت (شامل کلیه صنعت و موارد مرتبط با ساختمان) و حوزه کاری (زراعت، باغداری و جنگل‌داری) نیز نامناسب‌ترین ارزیابی را در میان سایر حوزه‌های کاری اعلام کرده‌اند؛ و فعالان مشارکت‌کننده در حوزه کاری هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا نیز مناسب‌ترین ارزیابی را اعلام کرده‌اند. این نکته قابل توجه است که شاید مناسب‌تر ارزیابی شدن توسط فعالان این حوزه ناشی از برطرف شدن محدودیت‌های دوران کرونا بعد از سه سال باشد که به نوعی رغبت و تمایل مصرف‌کنندگان به جهت انجام مسافرت و بهره‌گیری بیشتر از رستوران‌ها نسبت به ایام گذشته را نشان می‌دهد.

۹. شاخص امنیت سرمایه‌گذاری از نظر مؤلفه‌های آماری، برای فصل زمستان ۱۴۰۱، ۴۱/۴ از ۱۰ (شاخص ۱۰ به معنای ناامنی مطلق سرمایه‌گذاری) سنجش شده است. که نسبت به فصل پاییز به مقدار زیادی نامناسب‌تر شده است، علت اصلی آن نیز نامناسب شدن مؤلفه ثبات نرخ ارز و البته نوسانات بسیار زیاد نرخ ارز در سه ماهه آخر سال ۱۴۰۱ است. به عبارتی دیگر نوسانات نرخ ارز از جمله عوامل اصلی اثرگذار مؤلفه‌های آماری بر محاسبات شاخص امنیت سرمایه‌گذاری است که به وضوح وضعیت مؤلفه‌های آماری را در زمستان ۱۴۰۱ نسبت به فصول قبلی نامناسب‌تر ساخته است.

۲. با مقایسه رتبه‌بندی استان‌ها در می‌پاییم که در قسمت نامناسب‌ترین استان‌ها، در پایش زمستان نیز ۱۴۰۱ همانند پایش‌های گذشته استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و بختیاری، ایلام و تهران در رتبه‌های آخر (نامناسب‌ترین وضعیت‌ها) قرار می‌گرفته‌اند و این روند به صورت متناوب در حال تکرار است. به عبارتی ادامه این وضعیت برای این استان‌ها می‌تواند برای مقامات استانی ذی‌ربط جهت بررسی چرایی، قابل پیگیری و بررسی‌های لازم باشد.

۳. در زمستان ۱۴۰۱ همانند چند پایش قبلی نماگر «عملکرد دولت» با کمیّت ۸/۴۵ مجدداً به عنوان نامناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است؛ لذا باید دقت شود که مقدار کمی این عدد نسبت به پایش پاییز ۱۴۰۱ که دارای کمیّت ۸/۲۲ بوده با کاهش مواجه شده که نشان از مناسب‌تر شدن روند آن نسبت به گذشته است؛ ادامه این روند و بررسی آن در گزارش‌های آتی می‌تواند پیام‌ها و تحلیل‌های قابل توجهی برای تصمیم‌گیران و سیاستگذاران داشته باشد. گفتنی است مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده نماگر «عملکرد دولت» عبارتند از: سهولت احقاق حقوق قانونی شهروندان در ادارات (مؤلفه پیمایشی)، اختلال در کسب و کار بر اثر تحریم‌های جدید خارجی (مؤلفه پیمایشی) و حمایت و همراهی واقعی مقامات استانی از داوطلبان سرمایه‌گذار (مؤلفه پیمایشی). در عین حال در زمستان ۱۴۰۱ نیز همانند چند مطالعه گذشته، مجدداً نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» مناسب‌ترین نماگر در میان سایر نماگرها بوده است.

۴. نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در زمستان ۱۴۰۱ با کمیّت ۵/۹۸ در جایگاه چهارمین نماگر نامناسب قرار گرفته و به مقدار قابل توجهی نسبت به پایش فصل گذشته که با کمیّت ۷/۵۲ (در جایگاه دومین نماگر نامناسب قرار داشت) به نسبت مناسب‌تر از گذشته ارزیابی شده است.

۵. نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» با وجود آنکه کمیّت عددی آن نسبت به پایش گذشته مناسب‌تر شده و از عدد ۷/۵ در پایش پاییز ۱۴۰۱ به عدد ۶/۶۵ در پایش زمستان بهبود یافته است، اما به دلیل آنکه نسبت به سایر نماگرها در پایش زمستان ۱۴۰۱ کمتر بهبود یافته در جایگاه دومین نماگر نامناسب جای گرفته است.

۶. در این مطالعه، به ترتیب مؤلفه‌های «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده (۸/۱۴)» که در پایش قبلی با کمیّت (۸/۷۹)، مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری (۷/۹۷)» که در پایش قبلی (۸/۳۴) و مؤلفه «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده (۷/۹۱)» که در پایش قبلی (۷/۳۲) بوده است، نامناسب‌ترین و بدترین ارزیابی‌ها را به خود اختصاص داده‌اند که این امر نشان از ضرورت عمل به وعده‌ها و قرار دادها توسط نهادهای دولتی و سازمان‌ها و نهادهای ذیل قوه مجریه دارد. لازم به توضیح است که تکرار تعداد دفعات نامناسب ارزیابی

۴. اعمال نفوذ و تبانی در معاملات حکومتی (مؤلفه پیمایشی).

نماگر ۵. فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی (۹ مؤلفه: ۵ پیمایشی و ۴ آماری)

۱. وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار (مؤلفه پیمایشی)،
۲. میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار (مؤلفه پیمایشی)،
۳. وفای به عهد در اجرای قراردادها توسط دولت (مؤلفه پیمایشی)،
۴. عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده (مؤلفه پیمایشی)،
۵. عمل مسئولان محلی به وعده‌های داده شده (مؤلفه پیمایشی)،
۶. تعداد پرونده‌های خیانت در امانت (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
۷. تعداد پرونده‌های مطالبه طلب (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
۸. درصد چک‌های برگشتی (مؤلفه آماری)،
۹. تعداد پرونده‌های کلاهبرداری (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری).

نماگر ۶. مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (۸ مؤلفه: ۲ پیمایشی و ۶ آماری)

۱. سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات و ماشین‌آلات) (مؤلفه پیمایشی)،
۲. سرقت یا استفاده غیر مجاز از علائم تجاری یا مالکیت معنوی (مؤلفه پیمایشی)،
۳. سرقت مستوجب تعزیر (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
۴. تصرف عدوان (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
۵. مزاحمت ملکی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
۶. ضرب و جرح عمدی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
۷. تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
۸. ضریب نفوذ بیمه (مؤلفه آماری).

نماگر ۷. عملکرد دولت (۳ مؤلفه پیمایشی)

۱. سهولت احقاق حقوق قانونی شهروندان در ادارات (مؤلفه پیمایشی)،
۲. اختلال در کسب و کار بر اثر تحریم‌های جدید خارجی (مؤلفه پیمایشی)،
۳. حمایت و همراهی واقعی مقامات استانی از داوطلبان سرمایه‌گذار (مؤلفه پیمایشی).

شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران شامل ۷ نماگر و ۳۸ مؤلفه (۱۷ مؤلفه آماری^۱ و ۲۱ مؤلفه پیمایشی)^۲ نهایی و به شرح زیر است:

نماگر ۱. تعریف و تضمین حقوق مالکیت (۷ مؤلفه: ۳ پیمایشی و ۴ آماری)

۱. اعتماد به دستگاه قضایی برای احقاق به موقع و منصفانه حق در دعاوی تجاری و مالی (مؤلفه پیمایشی)،
۲. سرعت عمل و تعهد مراجع انتظامی (پلیس) در رسیدگی به شکایت فعالان اقتصادی (مؤلفه پیمایشی)،
۳. تخصصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی (مؤلفه پیمایشی)،
۴. اجرای کامل و به موقع احکام مراجع قضایی (مؤلفه آماری)،
۵. رسیدگی به اختلافات تجاری از طریق داوری (مؤلفه آماری)،
۶. نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی) (مؤلفه آماری)،
۷. میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز) (مؤلفه آماری).

نماگر ۲. ثبات اقتصاد کلان (۳ مؤلفه: ۱ پیمایشی و ۲ آماری)

۱. ثبات قیمت مواد اولیه (مؤلفه پیمایشی)،
۲. ثبات شاخص تورم مصرف‌کننده (مؤلفه آماری)،
۳. ثبات نرخ ارز (مؤلفه آماری).

نماگر ۳. ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی (۴ مؤلفه: ۳ پیمایشی و ۱ آماری)

۱. ثبات یا پیش‌بینی‌پذیری قوانین و مقررات (مصوبه مجلس یا هیئت دولت یا وزرا) (مؤلفه پیمایشی)،
۲. ثبات یا پیش‌بینی‌پذیری رویه‌های اجرایی (تصمیمات مسئولان استانی یا محلی) (مؤلفه پیمایشی)،
۳. روشن و غیر قابل تفسیر بودن قوانین و مقررات ناظر به کسب و کار (مؤلفه پیمایشی)،
۴. ثبات مسئولان استانی (مؤلفه آماری).

نماگر ۴. شفافیت و سلامت اداری (۴ مؤلفه: ۴ پیمایشی)

۱. توزیع کالای قاچاق به ضرر بخشی از فعالان اقتصادی در بازار (مؤلفه پیمایشی)،
۲. دسترسی آزاد و عمومی به اطلاعات و تصمیم‌های مسئولان (مؤلفه پیمایشی)،
۳. میزان شیوع رشوه در ادارات (مؤلفه پیمایشی)،

1. Hard Data
2. Survey Data

- تعداد ۳۶۹۴ پرسش‌نامه معتبر و تکمیل شده توسط فعالان اقتصادی از سراسر کشور مربوط به زمستان ۱۴۰۱ که فایل‌های پرسش‌نامه‌ها در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی، گروه مطالعات محیط کسب و کار و تنظیم‌گری بخشی) محفوظ است.
۱. بیمه مرکزی ایران، سالنامه آماری صنعت بیمه، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰.
 ۲. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، سیاح، سیدامیر و دیگران. «سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران: چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها (ویرایش اول)»، (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۵۸۵۲، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷.
 ۳. حسین‌زاده بحرینی، محمدحسین و سیدسعید ملک‌السادات. «موانع نهادی سرمایه‌گذاری و کسب و کار در ایران»، پژوهش‌نامه بازرگانی، تابستان ۱۳۹۰، دوره ۱۵، ش ۵۹.
 ۴. دستوتو، هرناندو. «راز سرمایه: چرا سرمایه‌داری در غرب موفق می‌شود و در جاهای دیگر شکست می‌خورد؟» ترجمه فریدون تفضلی، تهران، نشر نی، ۱۳۸۶.
 ۵. سیاح، سیدامیر. «آموزه‌های ۱۶ دوره ارزیابی فصلی محیط کسب و کار در ایران طی پاییز ۱۳۸۹ تا تابستان ۱۳۹۳»، مجلس و راهبرد، سال بیست‌وسوم، ش ۸۵، بهار ۱۳۹۵.
 ۶. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ایرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۶. پاییز ۱۴۰۰» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۸۲۶۶، خردادماه ۱۴۰۱.
 ۷. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ایرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۷. زمستان ۱۴۰۰» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۸۴۴۶، مهرماه ۱۴۰۱.
 ۸. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ایرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۸. بهار ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۸۸۳۲، اسفندماه ۱۴۰۱.
 ۹. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ایرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۹. تابستان ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۱۷۰، فروردین‌ماه ۱۴۰۲.
 ۱۰. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ایرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۲۰) پاییز ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۲۲۵، شهریورماه ۱۴۰۲.
 ۱۱. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، «درباره مقابله با شیوع ویروس کرونا (۴۰) ارزیابی ابعاد اقتصاد کلان شیوع ویروس کرونا» ویرایش اول (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۷۰۱۱، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۹.
 ۱۲. مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه، سالنامه عمومی قوه قضائیه، ۱۴۰۰.
 ۱۳. مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه (معاونت آمار و اطلاعات)، سالنامه آماری قوه قضائیه، سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ (جلد ۱)، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰.
 ۱۴. گزارش عملکرد واحدهای قضایی، مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه، معاونت آمار و اطلاعات، اسفندماه ۱۴۰۰.
 ۱۵. مرکز آمار ایران، «گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک استان، اسفندماه ۱۴۰۱»، فروردین ۱۴۰۲.
16. Cochran, W. G. (2007). Sampling Techniques. John Wiley & Sons.
17. Sarmah, H. K., & Hazarika, B. B. (2012). Importance of the Size of Sample and Its Determination in the Context of Data Related to the Schools of Greater Guwahati. Bull. Gauhati Univ. Math. Assoc, 12, 55-76.
18. Sarmah, H. K., Hazarika, B. B., & Choudhury, G. (2013). An Investigation on Effect of Bias on Determination of Sample Size on the Basis of Data Related to the Students of Schools of Guwahati. International Journal of Applied Mathematics and Statistical Sciences, 2(1), 33-48.
19. Kotrlik, J. W. K. J. W., & Higgins, C. C. H. C. C. (2001). Organizational Research: Determining Appropriate Sample Size in Survey Research Appropriate Sample Size in Survey Research. Information Technology, Learning, and Performance Journal, 19(1), 43.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ سیستم الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir